

ETİK ÇEŞİTLERİ

- Özerk Etik
- Özerk olmayan Etik
- Biçimsel Etik
- İçeriksel Etik
- Düşünüş Etiği
- Başarı Etiği
- Ayrıca, Ödev Etiği ve Eğilim Etiği, Deneysel Etik, Betimleyici Etik ve Normatif Etik, Bireysel Etik, Toplumsal Etik gibi etik çeşitleri de vardır.

➤ Etik aynı zamanda,

Tek başına etik ile ilgili olmayan ama konusunun ya da konusu hakkındaki bilginin etik açıdan önemli yanlarını aydınlatmaya yarayan diğer kuramsal ve pratik felsefe disiplinlerinin bilgilerine başvurur.

➤ Meta-Etik

➤ Uygulamalı Etik

➤ Tıp Etiği

➤ Biyoetik

➤ Sosyal Etik

➤ İktisat Etiği

➤ Bilim Etiği

➤ Ekoloji Etiği

➤ Barış Etiği

Vicdan / Vicdansız
Vicdan azabı
Vicdanı sızlamak...

Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlâk değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç

MESLEK ETİĞİ

➤ Meslek nedir?

- İnsanlara yararlı hizmet ve mal üretmek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, belli bir eğitimle kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, kuralları toplumca belirlenmiş etkinlikler bütünüdür.
- Meslek kişinin sadece kendi doyumunu için değil, başkalarının yararı için yaptığı ve karşılığında bir kazanç elde ettiği faaliyettir.
- Bir uğraşın meslek özelliği taşıması için, yasal düzenlemesi, belli bir eğitimi, kuralları, statüsü ve kullandığı belli araç gereçleri olmalıdır.

-
- İster etik olsun, ister hukuk ya da deontoloji tüm normatif sistemlerde bazı temel kavramlar ortaktır. Bunların tanımlarını, içerik ve kapsamalarını bilmek doğru “değerli” eylemlerde bulunmak açısından zorunludur.
 - **Görev:** Kişinin gönüllü olarak üstlendiği ya da başkaları tarafından ona verilen işlevdir. Görev bitebilir, reddedilebilir ya da başka bir bireye aktarılabilir.
 - **Ödev:** Yerine getirilmesi vicdani yükümlülük olan görevdir. Kişinin belirli bir görevi yerine getirmesinin, bir davranışta bulunmasının ya da bulunmamasının o kişi için zorunlu olduğunu gösterir. Öznel bir anlam boyutu taşır. Kişinin belirli bir görevi yerine getirmesinin yahut bir davranışta bulunmasının veya bulunmamasının o kişi için zorunlu olduğunu gösterir. Ödev daima kişiseldir, görev ise kişiden bağımsızdır. Ödevde zorunluluk ve yükümlülük söz konusudur, oysa görevde işlevin sağlayacağı yarar ön plandadır.

-
- **Zorunluluk:** Belirli bir ödevin bireye yüklendiğini, kişi bu davranışı ödev saymasa bile, bireyin üstlendiği bu ödevi yerine getirmesi için bireyi yaptırımlarla zorladığını dile getiren terimdir. Bu yaptırımlar maddi ya da manevi zorlayıcı koşullar olabilir.
 - **Yükümlülük:** Bir emir ya da yasağa uyma zorunluluğunun kişiye yüklenmesi demektir. Özel olarak kişi bunu ödev olarak kabul etmese bile, bireyüstü otorite kuramsal olarak ödevi tanımlar ve kişiyi uygulamaya zorlar. Bütün mevzuat ve geçerli ahlak kuralları hatta birçok etik kural böyledir. Deontoloji de bu gruptadır.

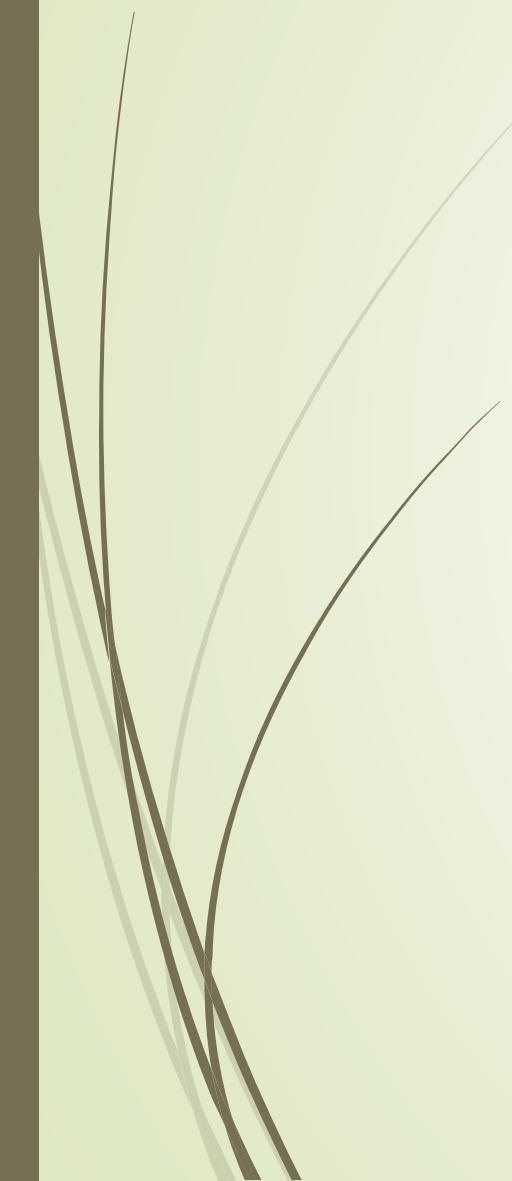
-
- **Sorumluluk:** Herhangi bir görev ya da yükümlülük konusunda kurala uymayan kişiye bunun hesabının sorulacağını belirten terimdir.
 - **Yaptırım:** Toplumun, bireylerinin davranışlarını istediği yönde ve biçimde gerçekleştirmek amacıyla dayattığı şiddetini de kendisinin belirlediği ödül ve (genelde) cezalardır. Hukuki ya da vicdani yaptırım olarak adlandırılabilir.
 - **Deontoloji:** Yunanca kökenli bir terim olan deontoloji (deonto: görev, logos: bilim) ödevler ve yükümlülükler bilgisidir. Görev ve bilim anlayışı, davranış ilkeleri, meslek ahlakı gibi kavramları kapsar. Deontoloji uyulması gereken ölçütlerin tümünü içeren ve tıpkı yasalar gibi tartışılmaya açık olmayan kurallar bütünüdür. Deontoloji “Ne yapmalı?” ve “Ne yapmamalı?” sorularına cevap arar.

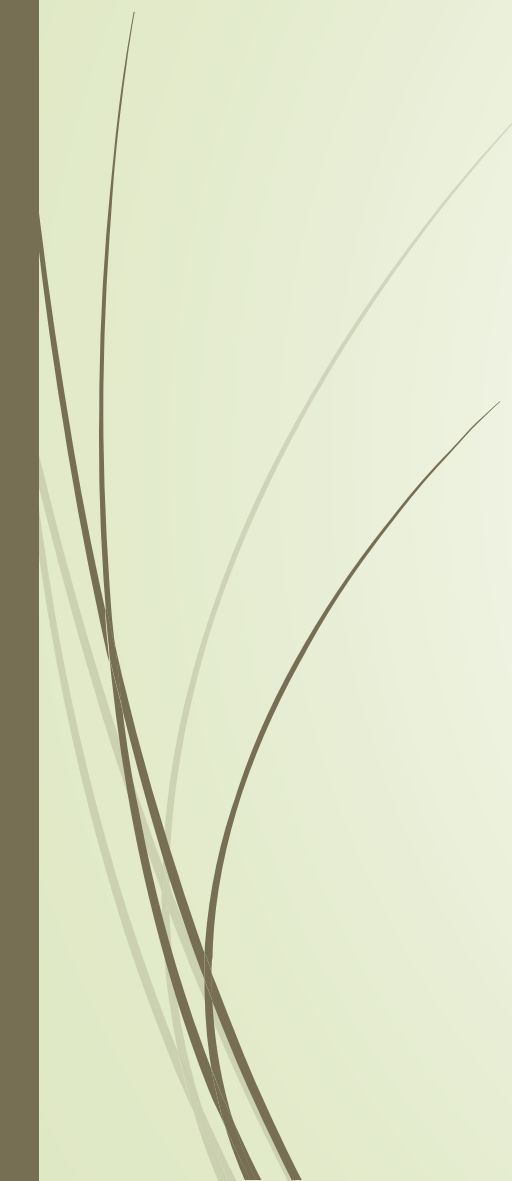
► Günümüzde meslek etiğinin bu kadar gündeme gelmesinin nedeni, mesleklerde karşılaşılan etik sorunların artmasıdır.

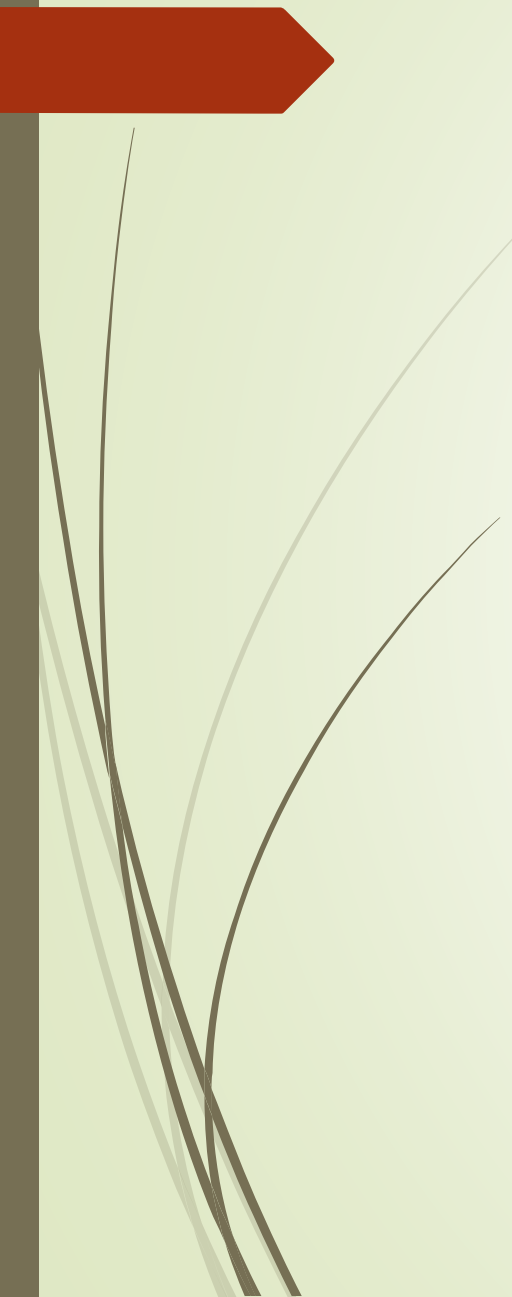
► **Meslek etiği**, özellikle direkt olarak insanla ilgili mesleklerde uyulması gereken davranış kuralları olarak tanımlanabilir.

► Mesleki etik, belirli bir meslek grubunun, mesleğe ilişkin olarak oluşturup, koruduğu, meslek üyelerine emreden, onları belli bir şekilde davranmaya zorlayan, kişisel eğilimlerini sınırlayan; yetersiz ve ilkesiz üyeleri meslekten dışlayan, meslek içi rekabeti düzenleyen ve hizmet ideallerini korumayı amaçlayan mesleki ilkeler bütünüdür.

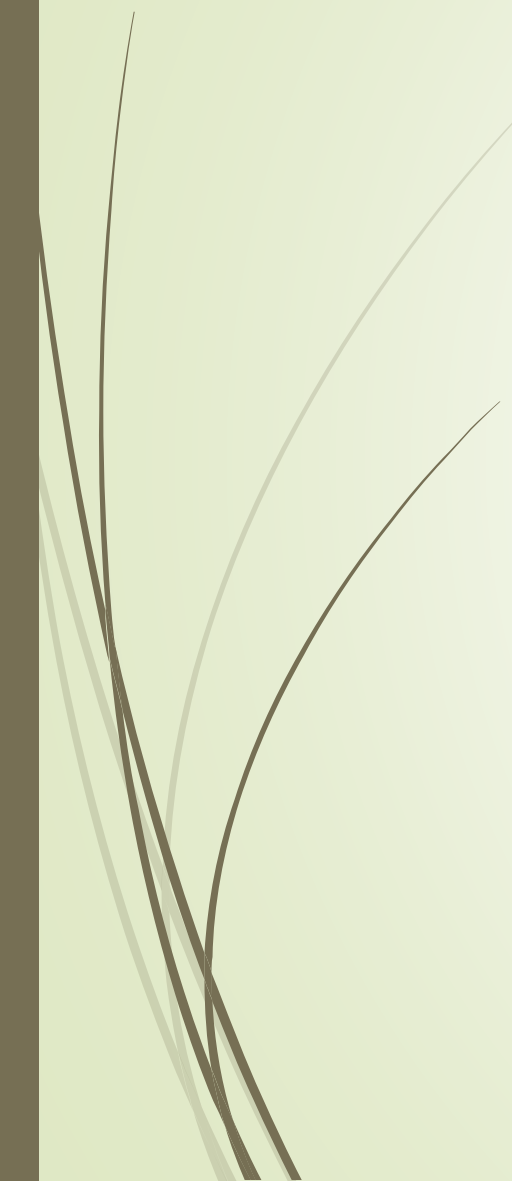
-
-
- Meslek etiği, meslek grubunu oluşturan bireylerin kendi aralarında ve toplum ile olan ilişkilerini dzenler.
 - Meslek etiğinin en önemli yonlerinden biri, dnyanın neresinde olursa olsun; aynı meslekte çalışan bireylerin bu davranış kurallarına uygun davranmalarının gerekli olmasıdır.
 - Meslek etiğinin temelinde insanlarla iyi ve olumlu ilişkiler oluşturulması yatar. Aynı meslekten insanların birbirleriyle ilişkilerinde belli davranış kalıplarına uymaları meslek etiğinin gereğidir.

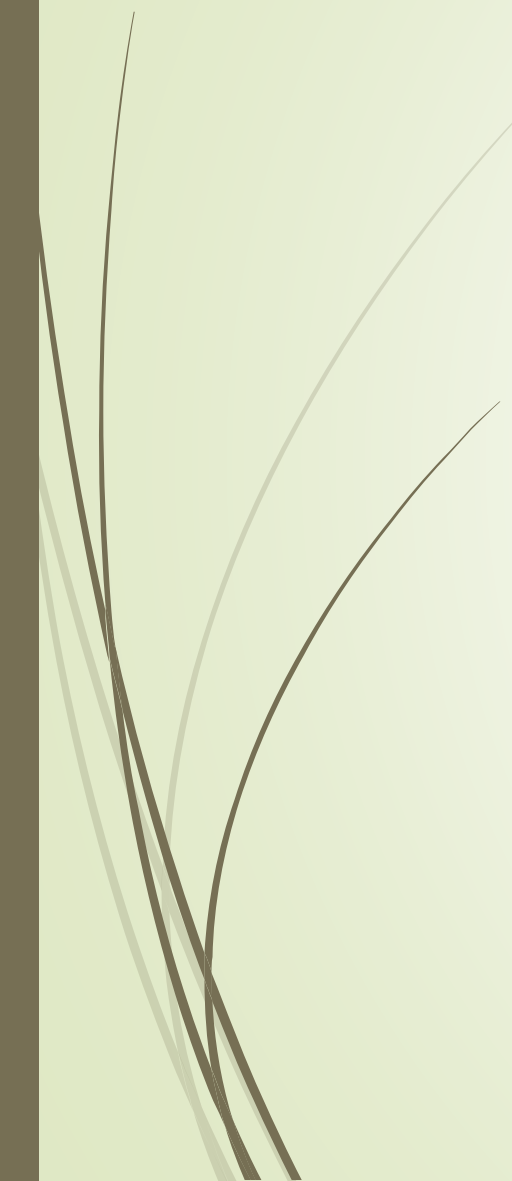
-
-
- Mesleki etik, grup onu koruduğu sürece yürürlükte kalabilen ve bireylere emreden, onları řu ya da bu şekilde davranmaya zorlayan, kişisel eğilimlerine bir sınır çizen ve daha ileri gitmelerine engel olan kurallardan oluşmuştur.
 - Mesleki etiğin en ayırt edici özelliği, mesleği yerine getirirken işlenen kusurların, meslek çevresi dışında çok fazla tepki görmemesi, kamu vicdanının bu tür kusurlara ilgisiz kalmasıdır.
 - Kamu vicdanının bu hatalara ilgisiz kalmasının nedeni ise bu ilkelerin toplumun bütün organları arasında ortak olmamasıdır.

-
- Mesleki etik, mesleki faaliyetin sürdürülmesi aşamasında ahlaki ve mesleki ilkelere göre hareket etme disiplini olarak kabul edilebilir.
 - Herhangi bir mesleğin ifasında meslek elemanları mesleki etiğe ne kadar bağlı kalırlarsa o meslek toplum önünde o kadar saygı ve güven kazanır.
 - Kişilerin davranışları işe bakış açıları işin yapımında gösterdikleri başarıların altında etik kurallara bağlılık ön plana çıkmaktadır.
 - Çünkü her başarının arkasında yatan çalışanların bireysel başarılarıdır. Bireysel başarının temelinde de çalışkanlık kadar etik ilkelere bağlılık yatmaktadır.

-
- İş yaşamında meslek elemanının kendisine tevdi edilen bir işi bütün özellikleri ile kavraması mesleki açıdan değerlendirerek kendisinden beklenen hizmeti mesleğinin özelliklerine uygun olarak vermesi meslek etiğinin gereklerindedir.
 - Meslek elemanı açık sözlü, doğru, çıkarlar doğrultusunda hareket etmeyen, işinin her aşamasında mesleki başarıyı düşünen kişidir.
 - Meslek elemanı mesleki faaliyeti nedeniyle edindiği bilgileri başkalarına zarar verecek şekilde kullanmamalıdır.

-
- Meslek elemanı işini yaparken kendi mesleğinin önemini ve ciddiyetini karşı tarafa kabul ettirebilecek bir davranış sergilemelidir.
 - Meslek elemanı kendi alanında faaliyet gösteren meslektaşlarını kötüleyemez.
 - Eğer kendi alanında faaliyet gösterenin bir hatasını görmüş veya kendisine veyahut da bir başka meslektaşına zarar veren bir davranışını görmüş ise bu takdirde konuyu meslek örgütüne aktarmayı tercih edecek, bireysel tavır koymalardan kaçınacaktır.

-
-
- Mesleki etik ,gurup onu koruduğu sürece yürürlükte kalabilen ve bireylere emreden, onları řu ya da bu şekilde davranmaya zorlayan ,kişisel eğilimlerine bir sınır çizen ve daha ileri gitmelerine engel olan kurallardan oluşmuştur (Durkheim,1949,13).
 - Mesleki etiğin en ayır edici özelliği, mesleği yerine getirirken işlenen kusurların, meslek çevresi dışında çok fazla tepki görmemesi, kamu vicdanının bu tür kusurlara ilgisiz kalmasıdır.

-
-
- Mesleki guruplar ne kadar sağlam ve örgütlü olurlarsa, mesleki etik de o kadar gelişir ve saygınlık kazanır. Mesleki etik kuralları olarak belirlenen üyelerinin genel ve ortak olan davranış biçimlerini tanımlayan ilkelerin üç temel işlevi vardır:
 1. Yetersiz ve ilkesiz üyeleri ayırmak
 2. Meslek içi rekabeti düzenlemek
 3. Hizmet ideallerini korumak
 - Bunun yanında mesleki etik ilkelerinin gurubun diğer üyeleri ve toplum ile ilişkilerini düzenleme işlevleri de vardır.